

ಶ್ರೀಮಾತೆ

ಮೂಲ ಬಂಗಾಳಿ : ಆಶುತೋಷ್ ಮಿತ್ರ

ಅನುವಾದ : ಸ್ವಾಮಿ ಜ್ಞಾನಯೋಗಾನಂದ

ಭಾಗ ೫

ನಿವೇದಿತಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುದುರೆ ಗಾಡಿಯಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಆ ಗಾಡಿಯಲ್ಲೇ ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ವಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ, ಶಾಲೆಗೆ ರಜೆಯಿದ್ದಂದು ಆ ಗಾಡಿಯಲ್ಲೇ ನಾವು ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮೈದಾನ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮ್ಯೂಸಿಯಂ, ಅದೇ ರೀತಿ ಆಲಿಫಠ್ ಮೈಗಾಲಯ, ಶಿವಪುರದ ಬೊಟಾನಿಕಲ್ ಉದ್ಯಾನ, ಕಾಲೀಫಾಟ್-ಇತ್ಯಾದಿ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕಾಳೀಪೂಜೆಯ ದೀಪಾವಳಿ ಬೆಳಕನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಬಡಾಬಜಾರ್‌ಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಗಾಡಿಯಿಂದ ಇಳಿದು, ಕಾಲುವಡಿಗೆ ಯಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ, ಸುತ್ತಾಡುತ್ತ ಮುಗ್ಧ ಹುಡುಗಿಯಂತೆ ಆನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ನಮಗೆ ಎರಡು ಉದ್ದೇಶವಿರುತ್ತಿತ್ತು: ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಅವರು ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದಂತೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು; ಹೊರಗಿನ ಗಾಳಿಸೇವನೆಯಿಂದ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ದಕ್ಷಿಣೇಶ್ವರದ ನಹಬತ್‌ನಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ಕಾಲಿನ ವಾತದಿಂದಾಗಿ ಅವರು ತುಸು ಕುಂಟುತ್ತಾ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ನಡೆಯುವುದರಿಂದ ಆದ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ವಾಸಿಯಾಗಬಹುದು ಎಂದು.

ಒಂದು ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕಾಂಕುರಗಾಳಿ ಯೋಗೋದ್ಯಾನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಸ್ವಾಮಿ ಯೋಗವಿನೋದರು ಬಂದರು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಯವರಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡುವ ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಅವರು ತಿಳಿಸಿದರು. ನಾವು ಅವರನ್ನು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರಿದ್ದ ಮೇಲಂತಸ್ತೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದೆವು. ಮೇಲೆ ಹೋದ ಅವರು ಶ್ರೀಮಾತೆ ಯವರಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಜನ್ಮಾಷ್ಟಮಿಯ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಆಮಂತ್ರಣ ನೀಡಿದರು. ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದರು. ಅದರಂತೆ, ಜನ್ಮಾಷ್ಟಮಿಯಂದು ನಿವೇದಿತಾ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾತೆ, ಲಕ್ಷ್ಮೀದೀದಿ, ಗೋಲಾಪ್ ಮಾ, ನಳಿನಿ ಹಾಗೂ ರಾಧು ಇವರನ್ನು ನಾವು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದೆವು. ಉತ್ಸವ ತುಂಬ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಂದಿ ಸೇರಿದ್ದರು. ಗಿರೀಶ್‌ಚಂದ್ರ ಹಾಗೂ ಮಾಸ್ಟರ್ ಮಹಾಶಯ ಅಲ್ಲಿದ್ದರು. ವಿವಿಧ ತಂಡದವರು ಸಂಕೀರ್ತನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ನಡುವೆ ಗೋಲಾಪ್ ಮಾ ಬಂದು, “ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರನ್ನು ಮರಳಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಾವು ಯೋಗವಿನೋದರಿಗೆ ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆವು. ಆದರೆ ಅವರು

ಕಳುಹಿಸಲು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಹಲವು ವಿಧವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಅವರು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವಾಗ ಸಂಜೆ ಆರಾಗಿತ್ತು.

‘ಉದ್ಘೋಷ’ಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಗೋಲಾಪ್ ಮಾ ಹಾಗೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೀದಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ತುಂಬ ತೊಂದರೆಯಾಗಿತ್ತು; ಉತ್ತರೀಯವನ್ನು ಮೈಯೆಲ್ಲ ಹೊದ್ದುಕೊಂಡೇ ಇಡೀ ದಿನ ಇರಬೇಕಾಯಿತು. ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಜನ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬಿಡುವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಥಾ ಅಸಾಧ್ಯ ಸೆಖೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಮರದ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಹಾಗೆ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಕಟವಾದುದು, ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ನೋಡಿ. (ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಮಹಾಸಾಮಾಧಿಯ ನಂತರ ಅವರ ಪವಿತ್ರ ಅಸ್ಥಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು, ಆ ಜಾಗವನ್ನು ನೋಡಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಗೆ ಸಂಕಟವಾಯಿತು.)

ಒಂದು ದಿನ ಗಿರೀಶಚಂದ್ರ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರನ್ನು ಥಿಯೇಟರ್ ತೋರಿಸಲು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ. ಅವರಿಗಾಗಿ ಒಂದು ರೋಯಲ್ ಬಾಕ್ಸ್‌ನ್ನು ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಕೈ-ಬೀಸಣಿಗೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದ. ‘ಬಿಲ್ಲ ಮಂಗಲ ಶಾಕೂರ್’ ನಾಟಕ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ವತಃ ಗಿರೀಶಚಂದ್ರ, ಕಳ್ಳ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ವೇಷ ಹಾಕಿ ಅಭಿನಯಿಸಿದ್ದ. ಅವನು ಥಾಕ್‌ಮಾಣಿಕನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣಪ್ರೇಮವನ್ನು ಕಲಿಸಿಯೇ ತೀರುತ್ತೇನೆಂದು

ವಿವೇಕಪ್ರಭ

ಗೋಪಾಲೇರ್ ಮಾ (ಅಘೋರಮಣಿ ದೇವಿ)

ಸಂಭಾಷಣೆ ಹೇಳುವಾಗ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಜೋರಾಗಿ ನಗುತ್ತ ಹೇಳಿದರು “ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಏಕೆ?” ಎಂದು. ಅನಂತರ ಬಿಲ್ವಮಂಗಳನ ಏಕನಿಷ್ಠೆಯ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ನೋಡಿ ‘ಆಹ! ಆಹ!’ ಎಂದರು.

ಒಬ್ಬಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೃದ್ಧ, ಗಂಗಾನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಕಾಮಾರಹಾಟಿಯ ಸಾಗರದತ್ತನ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಗೋಪಾಲನೆಂದು ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದಳು. ಅವರೂ ಅವಳನ್ನು ತಾಯಿಯೆಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಅವಳನ್ನು ಅತ್ತೆಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಕ್ತರು ಅವಳನ್ನು ‘ಗೋಪಾಲೇರ್ ಮಾ’ (ಗೋಪಾಲನ ತಾಯಿ) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವಳು ತುಂಬ ವೃದ್ಧೆಯಾದಾಗ ಅವಳ ಸೇವೆ ಮಾಡುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಾಗ, ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾ ಅವರನ್ನು ೧೭, ಬೋಸ್‌ಪಾರಾ ಲೇನ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ನ ‘ಬಾಲಿಕಾ ವಿದ್ಯಾಲಯ’ದ ಒಂದು ಕೋಣೆಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡಳು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಸೇವೆಗೆ ಒಬ್ಬಳು ಹೆಂಗಸನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದಳು. ‘ಉದ್ಬೋಧನ’ ದಿಂದ ಎರಡು ಬಾರಿ ಅವಳಿಗೆ ಊಟವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ನಡುನಡುವೆ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗೋಪಾಲೇರ್ ಮಾ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೋಗ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅತಿಯಾದ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದ ಭಾರದಿಂದಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ದೇಹವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟೆ. ಆದ್ದರಿಂದ

ಕೊನೆಕೊನೆಗೆ ಅವಳಲ್ಲಿ ಚೈತನ್ಯವೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಲಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಲಗಿದಲ್ಲೇ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳ ಜ್ಞಾನ ಎಂದೂ ಲೋಪವಾಗಲಿಲ್ಲ ಒಂದು, ಅವಳ ಜಪದ ಮಾಲೆ. ಮಾಲೆ ಅವಳ ಯಾವಾಗಲೂ ಕೈಯ ಬಳಿ ಇರಬೇಕಿತ್ತು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಕೆ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು, ಗದ್ದಲವೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಾಲೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದು, ಅವಳು ಯಾರನ್ನೂ ಗುರುತು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ; ಆದರೆ, ಶ್ರೀಮಾತೆ ಹೋದರೆ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಸ್ವಪ್ನವಾದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು, “ಯಾರು, ಸೋಸೆ ಅಲ್ಲವೆ? ಬಾಮ್ಮ.”

ಕ್ರಮೇಣ ಅವರ ನಾಡಿಮಿಡಿತ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂತು. ಎದೆಬಡಿತ ನಿಲ್ಲುತ್ತ ಬಂತು. ವೈದ್ಯರು ‘ಇನ್ನು ತಡವಿಲ್ಲ’ ಎಂದಾಗ ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾ, “ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲೇ ಅವರು ಜೀವನವೆಲ್ಲ ಕಳೆದರು. ಈಗ ಗಂಗಾಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿಸುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು” ಎಂದಳು. ಆಗ ರಾತ್ರಿ ಮೊದಲ ಪ್ರಹರವಾಗಿತ್ತು. ಅವರನ್ನು ಕುಮಾರತುಲಿಯಲ್ಲಿನ ಗಂಗಾಯಾತ್ರಿಕರ ಮನೆಯ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೋಣೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದವು. ಅಲ್ಲಿ ಅವಳು ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಇದ್ದಳು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಲು ಶ್ರೀಮಾತೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೋದಾಗ ಗೋಪಾಲೇರ್ ಮಾ ಕಣ್ಣುಗಳು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ತೆರೆದು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಉಳಿದಂತೆ, ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮುಚ್ಚಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಜಪಮಾಲೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು; ನಡುನಡುವೆ ಮಾಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಬೆರಳುಗಳು ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆಕೆ ಕೊನೆಯುಸಿರನ್ನು ಎಳೆಯುವಳೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾದಾಗ, ವೈದ್ಯರು ಆದೇಶಿಸಿದಂತೆ ಅವಳನ್ನು ಗಂಗಾನದಿಯ ನೀರಿಗೆ ಇಳಿಸಿದರು. ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅವಳ ಪ್ರಾಣವಾಯು ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು.

ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ, ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರನ್ನು ಹಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು - ಒಂದು ದಿನ ಅವರನ್ನು ಚಿತ್ತಪುರ ರೋಡ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ವಿ.ದತ್ತ ಎಂಬ ಪೋಟೋ ತೆಗೆಯುವ ಸ್ಟುಡಿಯೋಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದವು. ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದಂತೆ, ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ನಾಲ್ಕು ಪೋಟೋಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲಾಯಿತು.

ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಹುಟ್ಟೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಶ್ರೀಜಗದ್ವಾತ್ರೀ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ೧೯೦೪ನೇ ಇಸವಿಯ ಪೂಜೆಗೆ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ, ಈ ಬಾರಿ ಅವರು ಕಲ್ಕತ್ತೆಗೆ ಬಂದು ಒಂದು ವರ್ಷವೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಹೋಗಿ ಬರುವುದೆಂದರೆ ಖರ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ. ಅವರಂತೂ ಏಕಾಕಿಯಲ್ಲ, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ರಾಧು, ಅವಳ ತಾಯಿ, ಮಾಕು

(ಶ್ರೀಮತೆಯವರ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ತಮ್ಮನ ಮಗಳು), ನಳಿನಿ, ಭಾನಿ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಇವರಲ್ಲ ಇದ್ದರು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಕಳೆದ ಬಾರಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ (ಜಯ ರಾಮಬಾಟಿಗೆ) ಹೋದಾಗ ಶ್ರೀಮತೆಯವರ ಆರೋಗ್ಯವೂ ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿತ್ತು. ಈ ಬಾರಿ ಕಲ್ಪತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ತಂಗಿದರೆ ಅವರ ಅನಾರೋಗ್ಯ ವಾಸಿಯಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಒಕ್ಕೊರಲಿನಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಈ ಬಾರಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಮತೆಯವರ ಮೂರನೆಯ ತಮ್ಮ^೧ ವರದಾಕುಮಾರನೂ^೨ ನನ್ನೊಂದಿದ್ದರು. ಪೂಜೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನ ತಂಗಿದ್ದು ಮರಳಿ ಬಂದೆ. ಈ ಬಾರಿ ತಾರಕೇಶ್ವರ ಮೂಲಕ ಹೋಗಿದ್ದೆವು, ಹಾಗೂ ಫಾಟಾಲ್ ಮೂಲಕ ನಾನು ಮರಳಿ ಬಂದೆ.

ಈ ಜಗದ್ಗಾತ್ರೀ ಪೂಜೆಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಅದನ್ನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಉಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಂತೆ ಶ್ರೀಮತೆಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಜಗದ್ಗಾತ್ರೀಪೂಜೆ ಒಂದು ದಿನದ ಪೂಜೆಯಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕನೇ ದಿನ ದುರ್ಗಾಪೂಜೆಯಂತೆ ವಿಸರ್ಜನೆ ನಡೆಯುವುದು. ಹೀಗೆ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದೆ.

ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ನಾನು ಸುಧೀರ್ ಮಹಾರಾಜರು (ಸ್ವಾಮಿ ಶುದ್ಧಾನಂದ) ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಮಿ ಸೋಮಾನಂದರೊಡನೆ ಫಾಟಾಲ್ ಮೂಲಕ ಕಾಲ್ನಿಗಿಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರನ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯಾದ ವೀರಸಿಂಹ ಗ್ರಾಮದ ಮೂಲಕ ಜಯರಾಮಬಾಟಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಜಗದ್ಗಾತ್ರೀ ಪೂಜೆ ಹೀಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ಶ್ರೀಮತೆಯವರನ್ನು ಕೇಳಿದೆವು. ಅವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು:

“ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಜಗನ್ಮತೆಯ ಪೂಜೆ ನಡೆಯಿತು. ಮರು ದಿನ ಕಾಳಿ (ಶ್ರೀಮತೆಯವರ ನಡುವಿನ ತಮ್ಮ, ಕಾಳೀಕುಮಾರ) ಕೇಳಿದ, ‘ಅಕ್ಕಾ, ದಧಿಕರ್ಮ^೩ ಮಾಡಲೆ?’ ಅಂತ. ನನಗೆ ನೆನಪಾಯಿತು, ಅಂದು ವಿಶುದ್ಧ ವಾರ (ಗುರುವಾರ, ಅದು ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಶುಭದಿನವಲ್ಲ) ಎಂದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ನಾನೆಂದೆ, ‘ಇಂದು ವಿಶುದ್ಧ ವಾರವಲ್ಲವೇ?’

“ಅದು ಅವನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಅಂದು ಅವನು ಜಗನ್ಮತೆಯ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸಿದ. ಮರುದಿನ ತಿಂಗಳ ಮೊದಲ ದಿನ; ಅಂದು ಕೂಡ ದಧಿಕರ್ಮ ಮಾಡು ಅಂತ ಹೇಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ—ಅಂದು ಅಗಸ್ತ್ಯಯಾತ್ರೆಯ^೪ ದಿನವಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಮರುದಿನ

^೧ ನಿಜವಾಗಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ತಮ್ಮ. ಶ್ರೀಮತೆಯವರ ಎರಡನೆಯ ತಮ್ಮ ಉಮೇಶ ಚಂದ್ರ ಸಣ್ಣ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ತಮ್ಮನನ್ನು ಮೂರನೆಯ ತಮ್ಮನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. -ಸಂ.

^೨ ಅವನ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರು ವರದಾಪ್ರಸಾದ ಎಂದು. (-ಸಂ.)

^೩ ಈ ಆಚರಣೆ ಯಾವುದೇ ವೈದಿಕ ತ್ರಿಯೆಯ ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

^೪ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುನಿ ತಿಂಗಳ ಮೊದಲ ದಿನದಂದು ಯಾತ್ರೆ ಹೊರಟಿದ್ದ; ಅವನು ಮರಳಿ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಿಂಗಳ ಮೊದಲ ದಿನ ಅಶುಭವೆಂದು ನಂಬಿಕೆ.

ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಜಗನ್ಮತೆ ಇಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪೂಜೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.”

ಈ ಬಾರಿ ನಾನು ಜಯರಾಮಬಾಟಿಯಿಂದ ಮರಳಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ, ಶ್ರೀಮತೆ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಪೂಜೆಯ ವಿಷಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು.

ಇದಾದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಶ್ರೀಮತೆ ಪುರೀಧಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ವಿಷಯ ಕೇಳಿ ಬಂತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ನಿಶ್ಚಯವಾದ ಮೇಲೆ ಎರಡು ದಿನ ಹಗಲುಹೊತ್ತು ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ, ರಾತ್ರಿ ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಿದೆವು.

ಶ್ರೀಮತೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ರಾಧು, ಸಣ್ಣತ್ತೆ, ನಟಿಯ ತಾಯಿ, ಚುನಿಬಾಬುಗಳ ಪತ್ನಿ (ಬಲರಾಮಬಾಬುವಿನ ಮನೆಯ ಪತ್ನಿಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಚುನಿಲಾಲ್ ಬಸು ಶ್ರೀರಾಮ ಕೃಷ್ಣ ಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದ), ಕುಸುಮ^೫, ಗೋಲಾಪ್ ಮಾ ಹಾಗೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ ಹೊರಟರು. ಗಂಡಸರಲ್ಲಿ ಬಾಬುರಾಮ ಮಹಾರಾಜ್ (ಸ್ವಾಮಿ ಪ್ರೇಮಾನಂದ) ಹಾಗೂ ನಾನು ಇದ್ದೆವು. ಎರಡನೇ ದರ್ಜೆಯ ರೈಲುಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ರಿಸರ್ವ್ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು; ಅದರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರು. ಗಂಡಸರು ನಾವು ಮೂರು ಜನ ಇಂಟರ್‌ಕ್ಯಾಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೊರಟೆವು. ಬಾಬುರಾಮ ಮಹಾರಾಜರ ಸಣ್ಣ ತಮ್ಮ ಶಾಂತಿರಾಮಬಾಬು ಹಾಗೂ ಗಣೇಂದ್ರನಾಥ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊರಾಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದು, ಟ್ರೇನ್ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ರೈಲಿನಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪುರೀಧಾಮವನ್ನು ತಲುಪಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ತಂಗಲು ದೊಡ್ಡ ರಸ್ತೆಯ ಅಂದರೆ ಪುರೀ ದೇವಸ್ಥಾನದ ರಸ್ತೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ‘ಕ್ಷೇತ್ರವಾಸಿಗಳ ಮಠ’ವನ್ನು (ಬಲರಾಮಬಾಬುಗಳ ನಿವಾಸ) ತೆರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಬಾಬುರಾಮ ಮಹಾರಾಜ್ ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಲರಾಮಬಾಬುವಿನ ಇನ್ನೊಂದು ಮನೆ ‘ಶಶಿನಿಕೇತನ’ದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡರು.

ಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿದ ಶ್ರೀಮತೆ, ಬರಿಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ದೇವರ ದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಹೋದರು. ಮೊದಲೇ ಬಲರಾಮ ಬಾಬುವಿನ ಸುಪ್ರಕೃತ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಬಸು (ನಾವು ಅವನನ್ನು ‘ರಾಮ’ನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವು) ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದ. ಅವನು ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಜಮೀನ್ದಾರನಾಗಿದ್ದ. ಶ್ರೀಮತೆ ಮಂದಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಶ್ರೀಮತೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದೊಡ

^೫ ಕುಸುಮಕುಮಾರಿ ದೇವಿ. ಅವಳು ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ಬಾಲವಿಧವೆ; ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಸ್ವಾಮಿ ಅಚಲಾನಂದ (ಕೇದಾರ ಬಾಬಾ)ರೊಂದಿಗೆ ಆಕೆ ಜಯರಾಮಬಾಟಿಗೆ ಬಂದು, ಶ್ರೀಮತೆಯವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಳು. ಅನಂತರ ಆಕೆ ಶ್ರೀಮತೆಯವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಆಕೆ ಗೋಪಾಲೇರ್ ಮಾ-ಳಿಂದ ಮಂತ್ರದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದಿದ್ದಳು. ಗೋಪಾಲೇರ್ ಮಾ ಪಾದಗಳ ಬಳಿ ಭಗಿನಿ ನಿವೇದಿತಾ ಕುಳಿತ ಭಾವಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ, ಬೀಸಣಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಗೋಪಾಲೇರ್ ಮಾ-ಳ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಮಹಿಳೆಯೇ ಕುಸುಮಕುಮಾರಿ ದೇವಿ. (-ಸಂ.)

ಪುರಿ ಜಗನ್ನಾಥನ ಮಂದಿರ

ನೆಯೇ ಮೊದಲು ನನ್ನ, ಅನಂತರ ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಹಣೆಯನ್ನು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದ್ದ ರತ್ನಪೀಠಕ್ಕೆ ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ಗುರು, ಇಷ್ಟದೇವತೆ ಎರಡನ್ನೂ ಒಂದೇ ಕಡೆ ನೋಡಬೇಕು.” ಅನಂತರ ಉಳಿದವರಲ್ಲ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ದೇವಾಲಯದಿಂದ ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮಹಾಪ್ರಸಾದ ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

‘ಕ್ಷೇತ್ರವಾಸಿಗಳ ಮಠ’ದ ಹೊರ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ನಾನು ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬ ಕೆಲಸದವನು ಇದ್ದೆವು. ಒಳಗಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ತಂಗಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಯಿತು. ಅಲ್ಲೇ ಒಬ್ಬ ಹಮಾಲಿ ಕೂಡ ಉಳಿದುಕೊಂಡ. ಮೂರು ದಿನಗಳಿಂದ ತುಂಬಾ ಶ್ರಮವಾಗಿತ್ತು; ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಜಾಗರಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಕೂಡ. ಇದರಿಂದ ಎಷ್ಟೊಂದು ಬಳಲಿದ್ದೆವೆಂದರೆ, ಮೊದಲ ದಿನ ರಾತ್ರಿಹೊತ್ತು ಹತ್ತಿದ ಗಾಢನಿದ್ರೆಗೆ, ಯಾರೋ ಕಳ್ಳ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಬಟ್ಟೆಬರೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋದರೂ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ತುಸು ಅಫೀಮು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಆತನಿಗೆ ನಿದ್ರಾಭಂಗವಾಗಿ, ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು ಬಂದು ನೋಡಿದ, ಕಪಾಟಿನಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆಬರೆ ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಗದ್ದಲವೆಬ್ಬಿಸಿದ. ಅವನ ಗದ್ದಲದಿಂದ ನಮಗೆ ನಿದ್ರಾಭಂಗವುಂಟಾಯಿತು. ಬೇಗನೆ ನಾವು ಒಳಗಿನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿನ ಕೋಣೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಒಳಗಿನಿಂದ ಅಗಳಿ ಹಾಕಲಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲೇನೂ ನಡೆದಿಲ್ಲ; ಕೇವಲ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಳ್ಳತನವಾಗಿತ್ತು. ಕಳ್ಳತನದ ವಾರ್ತೆ ‘ಶಶಿನಿಕೇತನ’ ದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಾಬುರಾಮ ಮಹಾರಾಜರು ಹಾಗೂ ರಾಮನಿಗೆ ತಲುಪಿತು. ಅವರು ಕೂಡಲೇ ಬಂದರು; ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲಾಯಿತು. ಪೊಲೀಸರು ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಎರಡು ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲೇ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಮಾಲು ಸಮೇತ ಹಿಡಿದರು. ತಕ್ಕ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಿಹೇಳಿ, ಬಟ್ಟೆಬರೆಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ತಂದೆವು.

ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಾವು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥನ ದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು; ಸಾಯಂಕಾಲ ಆರತಿ ಕೂಡ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಒಂದು ದಿನ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ‘ಕ್ಷೇತ್ರವಾಸಿಗಳ ಮಠ’ದಲ್ಲಿ ಹರಿಕಥೆಗೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದೆವು. ಪಂಡಾನೊಬ್ಬ ಬಂದು ಕಾವ್ಯದಿಂದ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥನ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಮಾಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ವಾಚನ ಮಾಡಿದ. ಅಂದು ಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ಮಂದಿ ಪಂಡಾಗಳಿಗೆ ಅನ್ನಸಂತರ್ಪಣೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಳ್ಳೆಯಿದ್ದಿತು. ಅದು ಅವರಿಗೆ ತುಂಬಾ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಗಿತ್ತು, ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಅದನ್ನು ಒಡೆಯಲು ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಸ್ಥೆ ಹೀಗಿದ್ದಾಗ, ಒಂದು ದಿನ ಅವರು ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಆರತಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಯಾತ್ರಿಗಳ ಜನಜಂಗುಳಿ ಎಷ್ಟಿತ್ತೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಆವರಣವನ್ನು ಅವರು ಭೇದಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರಿಗೆ ಗುಳ್ಳೆಯಿದ್ದಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಏಟು ಬಿದ್ದು, ಅವರು ನೋವಿನಿಂದ ಕಿರಿಚಿಕೊಂಡರು.

ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬಾಬುರಾಮ ಮಹಾರಾಜರು ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಒಬ್ಬ ಯುವಕ ಡಾಕ್ಟರ್‌ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ನಾವು ಮೊದಲೇ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಂತೆ, ಶ್ರೀಮಾತೆಗೆ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡುವಾಗ ಅವನು ಅವರ ಗುಳ್ಳೆಯನ್ನು ಒಡೆದು, “ಅಮ್ಮಾ ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ” ಎನ್ನುತ್ತ ಹೊರಟುಹೋದ. ಕೂಡಲೇ ನಾವೆಲ್ಲ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಅವರ ಕಾಲಿನ ಗುಳ್ಳೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿದೆವು; ಅದರ ಗಂಟು ಹೊರಬಂತು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಆಗ ಉತ್ತರೀಯವನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಡಾಕ್ಟರರ ಕೆಲಸವನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರು ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಾಬುರಾಮ ಮಹಾರಾಜರು ಹತ್ತಿರ ಬರಲಿಲ್ಲ, ಮನೆಯ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಡಾಕ್ಟರರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಲು ಅವರು ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ಶ್ರೀಮಾತೆ ಕೋಪದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಯ್ಯತೊಡಗಿದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನಂದೆ: “ಅಮ್ಮಾ, ನನ್ನದೇ ತಪ್ಪು. ಶಾಪ ಹಾಕುವುದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಹಾಕಿ.” ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೈದರು, ಆದರೆ ಶಾಪ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ಬೇವಿನಲೆಯ ನೀರಿನಿಂದ ಗುಳ್ಳೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಳೆದು, ಪಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ತುಸು ನೆಮ್ಮದಿಯೆನಿಸಿತು. ಉತ್ತರೀಯವನ್ನು ತೆಗೆದಸೆದು, ಕಾಲುಚಾಚಿ ಕುಳಿತು, “ಓ! ತುಸು ನೆಮ್ಮದಿಯಾಯಿತು” ಎಂದರು. ಮತ್ತೇನೋ ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡರು, ಅರೆ ಕ್ಷಣ ಮೊದಲು ಯಾರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೈದಿದ್ದರೋ, ಆ ಶಿಷ್ಯನನ್ನೇ ಈಗ ಕೆನ್ನೆಹಿಂಡಿ ಆದರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅವರ ಆ ಬೈಗುಳ ಹಾಗೂ ಪ್ರೀತಿ ಇವನ್ನು ಆ ಶಿಷ್ಯ ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರ.

(ಮುಂದುವರಿಯುವುದು)